

СИНЮГА С.Л., студент
СІДУНЯК О.В., асистент
ЧТЕІ КНТЕУ

ТОЛІНГ ЯК ПІДХІД ДО ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

На сучасному етапі, коли наша Україна перебуває у стані глибокої економічної кризи, важливого значення набувають стратегічно вигідні види співпраці з іншими країнами. Одним із таких видів взаємодії можна вважати толінг, який набув поширення у багатьох розвинених державах.

Так під толінговими операціями науковці Гарбар М. та Барна Н. розуміють порядок організації виробництва з переробки давальницької сировини, умови й форми розрахунків за послуги з переробки, способи реалізації готової продукції, виготовленої з давальницької сировини [1].

З юридичної точки зору, толінг – це конструкція господарського договору, згідно з яким одна сторона (толер) надає певну сировину іншій стороні (переробникові), беручи на себе зобов'язання оплатити витрати на переробку сировини в обумовлену договором готову продукцію, яку буде передано у власність толерові [2].

На нашу думку, толінг – це одна із форм співпраці іноземних країн на засадах давальництва, коли країна-замовник забезпечує сировиною країну-виконавця (з особливим митним режимом) за принципом еквівалентного обміну на готову продукцію.

У таких галузях як хімічна, фармацевтична, харчова, текстильна та швейна промисловість України часто зустрічається таке явище як толінг. Також металургія та нафтопереробна галузі активно користуються давальницькою сировиною.

Використання толінгових схем здебільшого має позитивний вплив (на рівні країни):

- створення робочих місць, а значить і зменшення рівня безробіття;
- подолання проблеми простою та не функціонування підприємства, наприклад, у результаті банкрутства;
- вирішення проблеми дефіциту певного виду сировини, одночасно, і виникнення на ринку нових вітчизняних товаровиробників;
- підтримання галузі «на плаву», у випадку якщо виникають певні проблеми з її розвитком (наприклад, ситуація з металургійною промисловістю).

На рівні підприємства-виробника можна виділити наступні переваги використання давальницької сировини:

- покращення фінансового стану підприємства за рахунок включення постійних витрат до собівартості переробленої готової продукції;
- недоступність великих кредитних ресурсів на створення запасів сировини вирішується як наслідок відсутності потреби в них;

- наявність гарантованих збутових каналів;
- позитивний вплив на конкурентоспроможність, так як автоматично відкриваються іноземні ринки;
- здобуття досвіду виготовлення більш якісних товарів, за європейськими зразками, для використання в майбутньому у «самостійному плаванні»[3,4].

Звичайно, є й негативні наслідки використання такої співпраці, яка відображається здебільшого на економіці України:

- явище толінгу гальмує ріст господарства України - країни, що розвивається;
- недостатність мотивів для розвитку тягне за собою відсутність науково-технічного прогресу;
- при виконанні або неналежному виконанні роботи, українське підприємство може зазнати величезних втрат, вдвічі більше ніж при незалежному виробництві на власний ризик.
- більшу частину прибутку отримує країна-імпортер - власник давальницької сировини, крім того рентабельність підприємств, які використовують стратегію давальницької сировини, складає лише 5-7%, згідно з підрахунками, якби ці підприємства реалізували продукцію навіть за найнижчими цінами на вітчизняному ринку, то їх рентабельність склала б не менше 20%[3].

Отже, толінг варто розглядати з усіх позицій та наслідків, звертаючи особливу увагу на ефективність та вигідність застосування давальницької сировини на конкретному підприємстві. Якщо врахувати усі переваги та недоліки, позитивні та негативні наслідки, можна визначити ефективність та доцільність застосування такого підходу до ведення зовнішньоекономічної діяльності.

Список літератури:

1. *Барна М.Ю.* Толінгові операції в Україні: переваги та недоліки [Електронний ресурс]/ М.Ю.Барна, Н.М.Гарбар // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип. 22.4. - С. 165-169. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvntu_2012_22.
2. Закон України "Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах" № 327/95-ВР від 15.09.1995 (Закон втратив чинність на підставі Кодексу N 4495-VI (4495-17) від 13.03.2012). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/327/95-вр>.
3. *Партин Г.О.* Толінг як форма залучення обігового капіталу / Г.О.Партин, О.А.Горбач // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.7. – С. 244-248.
4. *Мамутов В.* Толінгові схеми: плюси і мінуси / В.Мамутов, В.Кліяненко, О.Чаленко // Економіка України . – 2002. – №1. – С. 44–50.